de jonge akademie

DE JONGE AKADEMIE
JAARVERSLAG 2025

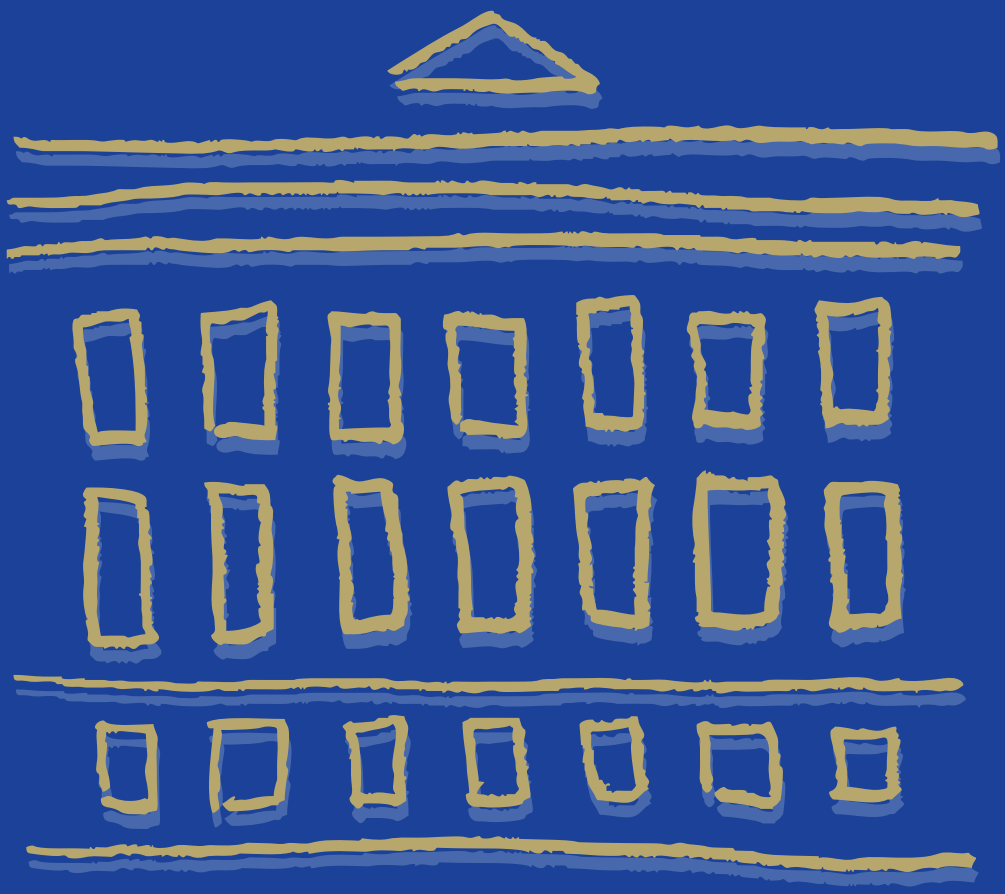

DE JONGE AKADEMIE IS EEN ZELFSTANDIG ONDERDEEL VAN DE
KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

2026 De Jonge Akademie
Sommige rechten zijn voorbehouden. Voor deze uitgave zijn gebruiksrechten van toepassing zoals vastgelegd in de Creative Commons licentie, naamsvermelding 4.0 Nederland. (CC BY-SA 4.0)

DOI https://doi.org/10.57881/93741229-ca65-4ac8-9d0d-484c1bbfcd96

DE JONGE AKADEMIE
Kloveniersburgwal 29, 1011 JV Amsterdam
T: +31 (0)20 551 0702
E: dja@knaw.nl
www.dejongeakademie.nl

De Jonge Akademie is een zelfstandig onderdeel van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW).

Een digitale versie van dit rapport is beschikbaar op de website:
www.dejongeakademie.nl

VERANTWOORDING

Conform het reglement van De Jonge Akademie, zoals vastgesteld door de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW), presenteert het bestuur van De Jonge Akademie hierbij het jaarverslag 2025 van De Jonge Akademie. Dit jaarverslag 2025 is via een stemming goedgekeurd door de leden van De Jonge Akademie op 27 april 2026.

VOORWOORD

De Jonge Akademie zet zich in voor de toekomst van de wetenschap: ze draagt de waarde van wetenschap uit en verbetert het wetenschapssysteem. Dit platform van vijftig bevlogen academici onderzoekt, adviseert, verspreidt kennis en brengt mensen bij elkaar. Dit alles met oog en oor voor jonge wetenschappers. De leden worden vaak uitgenodigd in de media en zijn een serieuze gesprekspartner voor nationaal en internationaal bestuur en beleid. Ook zijn de leden actief betrokken bij wetenschapsbewustwording op scholen en publieksevenementen. Daarnaast leveren ze een grote bijdrage aan raden, commissies, beoordelingscommissies en jury's van de KNAW en aan diverse evenementen van het KNAW-Genootschap. De kracht van De Jonge Akademie is de diepgevoelde passie voor wetenschap en de wens die te delen met de samenleving.

Het onbetwiste hoogtepunt in 2025 was het twintigjarig bestaan van De Jonge Akademie. Het jubileum werd in juli groots gevierd met een tweedaags evenement waar ook koning Willem-Alexander te gast was. Tijdens de festiviteiten werd teruggekeken, maar vooral ook vooruitgeblikt met alumni en andere relaties. Hierbij stonden een aantal thema's centraal waarvoor De Jonge Akademie zich al twee decennia inzet, zoals de verbinding tussen de wetenschap en de samenleving, de internationale context van de wetenschap en een duurzaam en toekomstbestendig wetenschapsbestel.

Belangrijke thema's in 2025 gingen verder over eerstegeneratiewetenschappers, digitale autonomie en duurzaamheid in het hoger onderwijs en de wetenschap. In april kwam het rapport *Niet de eerste de beste* uit, waarin eerstegeneratiewetenschappers zijn geïnterviewd over hun ervaringen in de Nederlandse wetenschap. In juni verscheen *Onder controle. Een manifest voor een verantwoorde digitale toekomst in het hoger onderwijs*. De Jonge Akademie wil met dit manifest een brede discussie op gang brengen over de waarden achter het gebruik van big tech-oplossingen aan hogeronderwijsinstellingen. In november werd het rapport van de Green Young Academy gepubliceerd, waarin de klimaatplannen van de Nederlandse universiteiten kritisch zijn vergeleken. Hieruit blijkt dat er nog veel winst behaald kan worden in cohesie en ambitie. Het gelijktijdig verschenen manifest *Duurzaam denken, duurzaam doen* roept alle kennisinstellingen op om ambitieuzere klimaatplannen te ontwikkelen om samen de klimaattransitie te versnellen.

De (geo)politieke situatie bleef ook in 2025 de gemoederen bezighouden, zoals de bezuinigingen op de wetenschap in Nederland, de precaire situaties van wetenschappers in het buitenland en reorganisaties aan faculteiten in Nederland. Naar aanleiding van de Tweede Kamerverkiezingen riep De Jonge Akademie politieke partijen op om Nederland gezond en weerbaar te houden door te investeren in wetenschap. De Jonge Akademie

publiceerde een dashboard op basis van een analyse van alle partijprogramma's om de kiezer meer inzicht te geven in de plannen rond wetenschap en onderwijs. Ook bracht De Jonge Akademie een kritische reactie uit over het nieuwe Tulp Fonds – we riepen instellingen op om bij het voordragen vooral te letten op het beschermen van wetenschappers die hun werk niet in veiligheid kunnen doen.

Eddie Brummelman
Voorzitter april 2024-april 2026

INHOUD

VERANTWOORDING 3
VOORWOORD 4

1. ALGEMEEN 7
1.1 Doelstellingen van De Jonge Akademie 7
1.2 Kernactiviteiten 7
1.3 Bestuur en organisatie 8
1.4 Ledendagen 9
1.5 Tracés 10

2. TRACÉ WETENSCHAPSBELEID 11
Uitgelichte activiteiten in 2025 11

3. TRACÉ WETENSCHAP EN SAMENLEVING 14
Uitgelichte activiteiten in 2025 14

4. TRACÉ INHOUD EN INTERDISCIPLINARITEIT 16
Uitgelichte activiteiten in 2025 16

5. TRACÉ INTERNATIONALISERING 18
Uitgelichte activiteiten in 2025 aansluitend bij het eerste doel 19
Uitgelichte activiteiten in 2025 aansluitend bij het tweede doel 19

6. TRACÉ KUNST EN WETENSCHAP 21
Kunst x Wetenschap x Samenleving 21
Ruimte voor verwondering 21

7. TRACÉ ONDERWIJS 23
Bij de les 23
Gecondoceerd 23

8. COMMISSIES 25

BIJLAGEN 27
1. Ledenoverzicht april 2025 27
2. Nieuwe leden 2025 29
3. Projectbeurzen 2025 30
4. Deelname leden van De Jonge Akademie aan raden, adviescommissies, selectiecommissies, beoordelingscommissies en jury's van de KNAW en wetenschapscommissies van KNAW-instituten 31

1. ALGEMEEN

1.1 Doelstellingen van De Jonge Akademie

De Jonge Akademie is in 2005 opgericht door de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW). Het is een genootschap van jonge onderzoekers die op het moment dat ze lid worden niet langer dan tien jaar geleden gepromoveerd zijn. De belangrijkste doelstellingen van De Jonge Akademie zijn:

1. Jonge onderzoekers actief in aanraking brengen met vakgebieden buiten het eigen specialisme en met de mogelijkheden van interdisciplinair onderzoek.
2. Jonge onderzoekers aanmoedigen visies te ontwikkelen en uit te dragen op de toekomst van het eigen vakgebied en de samenwerking met andere vakgebieden, en op het te voeren wetenschapsbeleid.
3. Jonge onderzoekers stimuleren hun wetenschappelijke inzichten in de maatschappij uit te dragen.
4. Jonge onderzoekers steunen in hun eigen ontwikkeling als wetenschapsbeoefenaar.
5. Jonge onderzoekers te stimuleren om de Nederlandse academische context binnen internationale kaders te plaatsen en aan te sporen na te denken over de positie van buitenlandse jonge wetenschappers binnen het Nederlandse systeem.

1.2 Kernactiviteiten

Om de hoofddoelen te behalen, voert De Jonge Akademie de volgende activiteiten uit:

- Zij brengt jonge onderzoekers actief in aanraking met vakgebieden buiten het eigen specialisme, en stimuleert op deze manier interdisciplinair onderzoek en onderwijs.
- Zij vraagt leden actief bij te dragen aan de toekomst van het eigen vakgebied, aangrenzende vakgebieden en/of interdisciplinair onderzoek, en een visie te ontwikkelen op het te voeren wetenschapsbeleid.
- Zij overlegt met wetenschappelijke organisaties en beleidsmakers en geeft advies op het gebied van wetenschapsbeleid.
- Zij draagt fascinatie uit voor wetenschappelijke inzichten en onderzoek doen naar het onderwijs en de samenleving, en heeft aandacht voor valorisatie in de breedste zin van het woord.
- Zij heeft een beurzenprogramma om leden van De Jonge Akademie financieel te ondersteunen als een onderzoek of project aansluit bij de doelstellingen van De Jonge Akademie.

- Zij levert een actieve bijdrage aan internationalisering, onder meer door uitwisseling met andere jonge academies (nationaal en internationaal) en internationale organisaties.

Daarnaast wil De Jonge Akademie:
- Haar standpunten en aanbevelingen nadrukkelijk naar voren brengen bij de overheid en politiek en in de media;
- Uitwisseling en samenwerking bevorderen met alle onderdelen van de KNAW, waaronder de Akademie van Kunsten;
- Belangrijke ontwikkelingen kritisch volgen, zoals de nieuwe investeringen in onderzoek en de implementatie van de plannen rond het erkennen en waarderen van wetenschappers;
- Het debat over wetenschap en de publieke relevantie van wetenschap blijven stimuleren, onder andere met lezingen en symposia;
- Experimenteren met manieren om enthousiasme voor en kennis van wetenschap over te brengen op kinderen, jongeren en het brede publiek;
- Ideeën en aanbevelingen blijven ontwikkelen voor inter- en transdisciplinaire samenwerking.

1.3 Bestuur en organisatie

De KNAW faciliteert De Jonge Akademie, maar binnen de kaders van de KNAW opereert zij onafhankelijk.

Het bestuur van De Jonge Akademie werd tot 1 april 2025 gevormd door:
- Eddie Brummelman, voorzitter, portefeuille Wetenschap en Samenleving
- Léonie de Jonge, vicevoorzitter, voorzitter projectbeurscommissie (tot 1 januari 2025)
- Noel de Miranda, bestuurslid, portefeuille Internationalisering
- Sanli Faez, bestuurslid, portefeuille Wetenschap en Samenleving, Wetenschapsbeleid
- Else Starkenburg, bestuurslid, portefeuille Inhoud en Interdisciplinariteit, Kunst en Wetenschap

Sinds 1 april 2025 bestaat het bestuur uit:
- Eddie Brummelman, voorzitter, technisch voorzitter selectiecommissie, coördinatie en algemene zaken
- Daphina Misiedjan, vicevoorzitter, voorzitter projectbeurscommissie
- Else Starkenburg, bestuurslid, portefeuille Inhoud en Interdisciplinariteit, Kunst en Wetenschap
- Sanli Faez, bestuurslid, portefeuille Wetenschap en Samenleving, Wetenschapsbeleid
- Jim Portegies, bestuurslid, portefeuille Wetenschapsbeleid

Het bestuur legt verantwoording af aan de ledenvergadering van De Jonge Akademie en aan het KNAW-bestuur. Het bestuur is een faciliterend bestuur. Het richt zich vooral

op het in goede banen leiden en coördineren van de ideeën en activiteiten die vanuit de leden worden geïnitieerd. Daarnaast is het bestuur het eerste aanspreekpunt voor externe partijen en voor de KNAW.

Het bestuur van De Jonge Akademie vergadert tweewekelijks. In april wordt verantwoording afgelegd aan het KNAW-bestuur aan de hand van het jaarverslag, en in het najaar worden het jaarplan en de meerjarenbegroting ter goedkeuring voorgelegd. De Jonge Akademie wordt ondersteund door medewerkers van de afdeling Forum, Advies en Onderzoek, de afdeling Communicatie, en overige uitvoerende afdelingen van de KNAW (juridische zaken, directie, facilitaire dienst, informatiebeleid en ICT-services).

1.4 Ledendagen

Vijf keer per jaar komen alle leden van De Jonge Akademie bij elkaar voor de ledenvergadering en een inhoudelijk programma. Naast de standaardonderdelen van de ledendagen, zoals terugkoppeling van projecten en inhoudelijke presentaties van de leden, vonden de volgende activiteiten plaats op de ledendagen in 2025:

- 30 januari. Tijdens de eerste ledendag van het jaar werd een sessie gewijd aan de opvolging van de campagne 'Iedereen professor!' Zo werden er ervaringen en kennis uitgewisseld bij de leden over wat er op de universiteiten in Nederland qua veranderingen te merken is. Tijdens de ledenvergadering discussieerden de leden o.a. over het instellen van een Onderwijs-tracé, om het belang van onderwijs in het wetenschappelijke werk te benadrukken. Ook stonden leden stil bij de vraag hoe om te gaan met stakingen. Tijdens ledenbijeenkomsten bleek de stakingsbereidheid groot en de vraag rond staken blijft actueel. Wat doen we dan als DJA? Staken leden op eigen titel? Wat verstaan we onder staken?

- 27 maart. Deze ledendag stond deels in het teken van 'Een slimmer academisch jaar'. De penvoerders van de UvA en EUR waren aanwezig om de stand van zaken toe te lichten en een vooruitblik te geven op de tussenevaluatie. De leden gingen met elkaar in gesprek over de huidige stand van zaken, en ook zij blikten vooruit. Er werd gediscussieerd over wetenschap en defensie en welke rol De Jonge Akademie hierin zou moeten nemen. Dit gebeurde naar aanleiding van het bredere maatschappelijke en politieke debat rond het opschalen van defensie in geopolitieke tijden. 's Avonds vond de feestelijke installatie van de nieuwe leden plaats en werd afscheid genomen van de tien leden van de lichting 2020.

- 16 en 17 mei. Tijdens het jaarlijkse ledenweekend was er voor de deelnemers een training georganiseerd over onderhandelen in de wetenschap. Voor het diner waren leden van de Akademie van Kunsten uitgenodigd, om zo de onderlinge interactie te versterken. Op zaterdag begon de dag met een *slow science hike*. Deze reeks wandelingen is geïnitieerd door Pieter Coppens met als doel om een creatief lab van 'slow science'

te stimuleren. Hier kunnen ideeën broeien voor interdisciplinaire samenwerkingen, en kunnen academici vertragen opdat er ruimte ontstaat voor reflectie, creativiteit en innovatie. Afsluitend vond een panelgesprek met Jeroen de Ridder en Liesbeth Bik plaats over wetenschaps- en kunstweerstand, waarin leden in gesprek gingen over het huidige maatschappelijke klimaat en de weerstand die sommige wetenschappers en kunstenaars ervaren vanuit de politiek en de samenleving.

- 25 september. De ledendag in september vindt traditiegetrouw op locatie plaats, ditmaal bij het International Institute of Social Studies van de EUR in Den Haag. Daphina Misiedjan introduceerde dit instituut en gaf een blik op het werk dat het instituut doet en haar eigen positie bij de EUR. Centraal thema van de dag was de stad Den Haag als plek voor recht en vrede. Zodoende werd een werkbezoek afgelegd aan de Raad van State, waar staatsraad en De Jonge Akademie-alumna Janneke Gerards het werk van de Raad van State toelichtte en vertelde over haar rol bij de Raad. Aansluitend volgde een rondleiding langs postkoloniale monumenten in de Haagse binnenstad.

- 27 november. De laatste ledendag van het jaar stond in het teken van de opvolging van de discussie over wetenschap en defensie. Om verschillende inzichten vanuit de leden op te halen werd gewerkt met een *deep democracy*-opstelling. Tijdens deze opstelling ontstaan er op organische wijze scheidslijnen gebaseerd op de standpunten die leden innemen. Uit de sessie bleek dat er veel behoefte is aan de juiste framing rond wetenschap en defensie, zoals over oorlog, de historische vervlechting, waarden, en de verschillende rollen die wetenschappers kunnen vervullen.

1.5 Tracés

De Jonge Akademie kent zes tracés:
1. Wetenschapsbeleid
2. Wetenschap en Samenleving
3. Inhoud en Interdisciplinariteit
4. Internationalisering.
5. Kunst en Wetenschap
6. Onderwijs

Elk lid van De Jonge Akademie is actief in ten minste één tracé. Verder bestaat de mogelijkheid om in kleinere projectgroepen en werkgroepen activiteiten te organiseren en uit te voeren, bijvoorbeeld via de projectbeurzen die beschikbaar zijn voor leden van De Jonge Akademie. Alle tracés hebben visiedocumenten ontwikkeld, die regelmatig worden geactualiseerd met jaarplannen en een overzicht van de prioriteiten.

2. TRACÉ WETENSCHAPSBELEID

De Jonge Akademie wil discussies over het nationale wetenschapsbeleid beïnvloeden door kritisch en constructief te zijn. De Jonge Akademie adviseert beleidsmakers op het gebied van wetenschapsbeleid, maar is zelf nooit (co-)auteur van dat beleid, en blijft het beleid kritisch volgen. Hierbij vertegenwoordigt De Jonge Akademie de wetenschappers vanuit verschillende vakgebieden en universiteiten of instituten.

Onderwerpen die actueel zijn of nog niet (hoog genoeg) op de agenda staan worden besproken in de bestuurlijke overleggen met partijen als het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), Universiteiten van Nederland (UNL), in de jaarlijkse gesprekken met de colleges van bestuur (in 2025 was dat met de Erasmus Universiteit Rotterdam) en in deelname aan debatten, in statements en bestuurlijke gesprekken.

De Jonge Akademie is ook in 2025 regelmatig gevraagd als formele of informele gesprekspartner bij de bespreking van beleidsvoornemens of de voorbereiding van beleidsevaluaties. Zo vindt er periodiek overleg plaats met de directie Onderzoek en Wetenschapsbeleid (OWB) van het ministerie van OCW. Onderwerpen die daarbij op de agenda staan zijn bijvoorbeeld de structurele investeringen in wetenschap, diversiteit en inclusie, de positie van jonge wetenschappers, en het verlagen van systeemdruk. Ook heeft het bestuur van De Jonge Akademie elk jaar een overleg met de raad van bestuur van NWO. De Jonge Akademie is ook betrokken bij het samenwerkingsverband Parlement & Wetenschap; twee keer per jaar ontvangt de Tweede Kamervoorzitter de voorzitters van de wetenschapsorganisaties achter Parlement & Wetenschap om te praten over de voortgang van de samenwerking.

Uitgelichte activiteiten in 2025

Big tech in academic education

Grote technologiebedrijven spelen een steeds grotere rol in academische instellingen, onder andere bij onderzoek en onderwijs. Achter de keuzes voor deze technische oplossingen gaat een fundamentele waardendiscussie schuil. Toch beschouwen de meeste universiteiten de keuze of en welke technische oplossingen ze gebruiken als puur administratief, vergelijkbaar met de inkoop van meubilair of kantoorbenodigdheden. De Jonge Akademie wil een brede discussie op gang brengen over de waarden achter het gebruik van *big tech*-oplossingen. Daartoe verscheen in juni het manifest *Onder controle. Een manifest voor een verantwoorde digitale toekomst in het hoger onderwijs.*

The Green Young Academy

Leden van De Jonge Akademie hebben in 2024 een landelijke samenwerking voor klimaatactie en initiatieven binnen de Nederlandse academie opgericht met leden van lokale jonge academies in Nederland: de Green Young Academy. In 2025 is het rapport *Dertien tinten groen* verschenen, waarin de klimaatplannen van de Nederlandse universiteiten naast elkaar zijn gelegd en kritisch bekeken. Gelijktijdig is het manifest *Duurzaam denken, duurzaam doen* verschenen. In dit manifest worden kennisinstellingen opgeroepen om zich te committeren aan concrete acties rond verduurzaming op het gebied van onderwijs, onderzoek, bedrijfsvoering en bestuur.

Bezuinigingen op de wetenschap en Tweede Kamerverkiezingen

Op het gebied van wetenschapsbeleid stond 2025 (opnieuw) grotendeels in het teken van de aangekondigde bezuinigingen op de wetenschap en de sentimenten over de internationalisering van de wetenschap in Nederland. De Jonge Akademie liet op verschillende manier van zich horen. Ze deed in de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen een oproep aan politieke partijen om Nederland middels investeringen in wetenschap gezond en weerbaar te houden, door 1) te investeren in onderzoek en ontwikkeling, 2) te investeren in onderwijs en 3) het beschermen van en investeren in internationaal talent. In oktober 2025 bracht De Jonge Akademie een verkiezingsdashboard uit, waarin de verkiezingsprogramma's van alle politieke partijen zijn getoetst op bovengenoemde drie punten uit de verkiezingsoproep. De uitkomsten van deze analyse zijn verschenen in de vorm van een dashboard waarin inzichtelijk werd gemaakt welke keuzes partijen maken die de toekomst van wetenschap en jonge onderzoekers raken.

Profkip

Ongelijkheid in de wetenschap is een terugkerend onderwerp van gesprek binnen De Jonge Akademie. Gevolg én aanjager van deze ongelijkheid zijn wetenschappers die zoveel promovendi begeleiden dat de kwaliteit van de begeleiding in het gedrang komt: 'profkippen'. De Jonge Akademie wil het gesprek op gang brengen over deze zogenoemde profkippen, over de kwaliteit van promotiebegeleiding en het aantal promovendi per begeleider. Dit project wordt vervolgd in 2026.

The AI challenge

Dit project heeft tot doel om de academische gemeenschap bewust te maken van de negatieve effecten van AI-gebruik voor het milieu, en wil daarmee bijdragen aan een verantwoord gebruik hiervan. In 2025 is dit project van start gegaan. De projectgroep wil de milieu-impact van het AI-gebruik in kaart brengen met behulp van literatuuronderzoek, expert-consultaties en kwantitatieve dataverzameling bij de IT-afdelingen van universiteiten. Dit dient als input om studenten en medewerkers bewust te maken van het verantwoord gebruik van AI in de wetenschap.

Iedereen professor!

In maart 2023 riep De Jonge Akademie het 'Iedereen professor!'-jaar uit. Het doel was een academisch klimaat waarin academici beoordeeld worden op hun waarde en competenties, in plaats van op titels.

In 2024 is een enquête uitgezet onder de lokale jonge academies, om beter in kaart te brengen wat voor veranderingen universiteiten hebben doorgevoerd sinds de 'Iedereen professor!'-campagne. In 2025 zijn een evaluatie en aanbevelingen gepubliceerd op de website van De Jonge Akademie.

De Akademiethermometer

In december 2023 is het vragenlijstonderzoek De Akademiethermometer gedaan naar het mentale welzijn van wetenschappers. Met dit onderzoek hoopt De Jonge Akademie inzicht te kunnen geven in de aspecten van werken in de wetenschap die mentale gezondheid bevorderen of juist negatief beïnvloeden. De resultaten van dit onderzoek zijn in 2024 en 2025 geanalyseerd en zullen in 2026 verschijnen in een rapport.

Een slimmer academisch jaar

De inspanningen van De Jonge Akademie rond het project 'Een slimmer academisch jaar' wierpen in de afgelopen jaren hun vruchten af. Voormalig minister Dijkgraaf nodigde universiteiten uit om hun collegejaar *slimmer* in te richten en dit in pilots te onderzoeken. De Jonge Akademie is actief betrokken bij de monitoring van de pilots, die duren tot medio 2027. In 2025 is een tussenevaluatie verschenen, waarin de eerste inzichten en opbrengsten zijn beschreven. De tussenevaluatie deelt deze inzichten aan de hand van drie 'knoppen' in om het collegejaar slimmer in te richten. De Jonge Akademie bracht een reactie uit.

The inner critic

In hoeverre speelt een innerlijke criticus een rol binnen de academische wereld en binnen De Jonge Akademie? Speelt dit slechts bij een beperkt aantal mensen of in bepaalde wetenschappelijk gebieden? Met dit project onderzoekt De Jonge Akademie in hoeverre de innerlijke criticus studenten en wetenschappers in zijn greep heeft, met ruimte voor een gesprek hierover. Speciale aandacht is er voor de rol van de innerlijke criticus in vergaderingen en bijeenkomsten: in hoeverre voelen deelnemers zich vrij om zich uit te spreken? In 2024 is dit project van start gegaan met interactieve sessies op ledendagen van De Jonge Akademie. Op basis van een enquête en gesprekken brengt De Jonge Akademie een opiniestuk uit over de rol van de innerlijke criticus in de academische wereld. Dit opiniestuk zal worden gepubliceerd op de website van De Jonge Akademie.

3. TRACÉ WETENSCHAP EN SAMENLEVING

Wetenschap is voor en met iedereen. Vanuit het tracé Wetenschap en Samenleving willen leden van De Jonge Akademie wetenschap steviger verankeren in de samenleving. Dit doen we bijvoorbeeld door kinderen in aanraking te brengen met wetenschappelijk onderzoek en door samen te werken met partners buiten de universiteit. Leden dragen daarnaast regelmatig bij aan publicaties in de landelijke en lokale pers en aan radio- en televisieprogramma's.

Daarnaast is De Jonge Akademie een gesprekspartner van de overheid, de NWO, universiteitsbesturen en het Nationaal Expertisecentrum voor Wetenschap & Samenleving (NEWS) op onderwerpen zoals het erkennen en waarderen van wetenschapscommunicatie en wetenschapsparticipatie, en het evalueren van projecten die wetenschap en samenleving verbinden. Ook zet De Jonge Akademie zich in voor een veilig wetenschappelijk debat, met voldoende vrije denkruimte voor alle deelnemers.

Uitgelichte activiteiten in 2025

Niet de eerste de beste: eerstegeneratiewetenschappers en hun ervaringen in de wetenschap

Onderwijsongelijkheid is wijdverbreid; kinderen zonder universitair opgeleide ouders halen lagere cijfers, krijgen lagere schooladviezen en volgen minder vaak een universitaire opleiding. En als ze zo'n opleiding volgen, voelen ze zich er vaak minder thuis. Het doel van 'Niet de eerste de beste' is om aan de hand van interviews met eerstegeneratiewetenschappers hun ervaringen in de wetenschap zichtbaar te maken. In april verscheen een rapport waarin deze ervaringen in kaart zijn gebracht en aanbevelingen worden gedaan om kansengelijkheid in de Nederlandse wetenschap te vergroten.

Lil'Scientist

Een van de doelstellingen van De Jonge Akademie is het overbrengen van enthousiasme voor en kennis van wetenschap op kinderen, jongeren en het brede publiek, en te experimenteren met manieren om dit te bereiken. Het project 'Lil'Scientist' is daarop gericht en kreeg in 2022 een toekenning van de Nationale Wetenschapsagenda. De Jonge Akademie ontwikkelde samen met de IMC Weekendschool leerzame en uitdagende *citizen science*-experimenten voor kinderen die anders niet zo snel met wetenschap in aanraking komen. Hierbij wordt samengewerkt met het Citizen Science Lab Leiden, NEMO Science

Museum en het tijdschrift *New Scientist*. Er werden dit jaar twintig lessen gegeven op de Weekendschool, verdeeld over tien klassen. Dit betekent dat er intensief gewerkt werd met twee- tot driehonderd kinderen. Daarnaast wordt het materiaal van 'Lil'Scientist' in het reguliere Weekendschoolonderwijs en reguliere basisonderwijs ingezet, waarmee nog meer kinderen worden bereikt. Alle materialen zijn nu openbaar beschikbaar zodat ze verankerd kunnen worden in het reguliere onderwijs.

Collectieve Kennisontwikkeling

Bij transdisciplinair onderzoek worden de kennis en expertise van maatschappelijke actoren en bedrijven in het gehele onderzoeksproces betrokken. Steeds vaker bekostigen wetenschapsfinanciers transdisciplinair onderzoek, maar het opzetten en uitvoeren van dit onderzoek is ingewikkeld. De Jonge Akademie verzamelt met het project 'Collectieve Kennisontwikkeling' inzichten van wetenschappers, maatschappelijke partners en NWO-medewerkers om de barrières in kaart te brengen. Dit project werd gedeeltelijk uitgevoerd in samenwerking met het NWO Kennisplatform voor inter- en transdisciplinair onderzoek. Op basis van vragenlijstonderzoek, interviews en rondetafelgesprekken is in 2024 en 2025 een eerste analyse gemaakt. In 2026 zal een advies worden uitgebracht met concrete handvatten voor onderzoekers, NWO en kennisinstellingen over hoe inter- en transdisciplinair onderzoek zo goed mogelijk uitgevoerd en ondersteund kan worden.

Promotietraject van de Toekomst

Een belangrijk deel (40%) van het wetenschappelijke werk aan universiteiten wordt verricht door promovendi: veelal jonge krachten met een tijdelijke aanstelling van 3-5 jaar. Het 'Promotietraject van de Toekomst' heeft tot doel promovendi en hun begeleiders te helpen om succesvoller verbindingen aan te gaan met de samenleving tijdens hun gehele onderzoekstraject. In 2026 verschijnt een gids met inspirerende voorbeelden en concrete handreikingen. Ook is tijdens dit project in kaart gebracht hoeveel ruimte er momenteel is 'om dingen anders te doen' aan de universiteit, zodat knelpunten gericht kunnen worden aangepakt via gesprekken met universiteiten en hun *graduate schools*. Uiteindelijk moet het project niet alleen promoveren transparanter maken en de dialoog met relevante sectoren aanwakkeren, maar onderzoekers in alle lagen van de universiteit stimuleren hun werk breder in de samenleving te verankeren. Tijdens de lustrumviering is een podcast opgenomen over het 'Promotietraject van de Toekomst', dat in het najaar van 2025 verscheen.

Bijdragen in de media

De leden van De Jonge Akademie verschijnen regelmatig in de media om te vertellen over hun onderzoek of activiteiten van De Jonge Akademie. Zo sprak de voorzitter bij NPO Radio 1 over onder meer de situatie voor wetenschappers in de Verenigde Staten en over eerstegeneratiewetenschappers. Ook zijn leden van De Jonge Akademie geinterviewd voor *Trouw* en het *Financieele Dagblad* over onderwerpen waar De Jonge Akademie zich over heeft uitgesproken, zoals de effecten van de bezuinigingen en over big tech in het hoger onderwijs. Daarnaast wordt nieuws over De Jonge Akademie vrijwel altijd opgenomen in de verschillende universiteitsbladen.

4. TRACÉ INHOUD EN INTERDISCIPLINARITEIT

Het tracé Inhoud en Interdisciplinariteit is een platform voor inhoudelijke uitwisseling en samenwerking. In dit tracé buigen leden zich over wetenschappelijke reflectie en maatschappelijke vragen die interdisciplinaire input nodig hebben.

Ook in 2025 gaf De Jonge Akademie de inhoud, het wetenschappelijk onderzoek (van de leden), een prominente rol bij ledenvergaderingen door middel van korte lezingen. Dit stimuleert de onderlinge inhoudelijke uitwisseling en inspiratie, en vormt een startpunt voor interdisciplinaire samenwerking.

Leden en alumni van De Jonge Akademie nemen vanuit hun vakinhoudelijke expertise deel in diverse commissies en jury's van de KNAW en de Akademie van Kunsten; zie bijlage 4 voor een uitgebreid overzicht. Ook gaven leden lezingen tijdens de ledendagen van de KNAW.

Uitgelichte activiteiten in 2025

Slow Science Hikes

Slow Science Hikes is een wandelgroep van De Jonge Akademie die academische staf een ongedwongen interdisciplinaire ontmoetingsruimte biedt. In samenwerking met de lokale jonge academies heeft De Jonge Akademie in het academisch jaar 2024-2025 tweemaandelijks natuurwandelingen nabij universiteitssteden georganiseerd. Zo hoopt De Jonge Akademie bewustzijn te creëren onder wetenschappers dat veel aspecten van deze 'trage' manier van wetenschap bedrijven al concreet haalbaar zijn binnen de huidige universitaire structuur, en tegelijkertijd een signaal aan beleidsmakers af te geven hun academische staf deze ruimte tot vertraging te gunnen tijdens hun werktijd, in belang van de kwaliteit van hun onderzoek.

Leesgroep 'Wetenschappers in de publieke sfeer'

De leesgroep organiseert tweemaandelijks een interdisciplinair 'conceptueel laboratorium' waarin het gezamenlijk reflecteert op het concept 'publieke sfeer', publieke deliberatie en de rol van wetenschap/wetenschappers daarin. Hoe verhouden wetenschappers zich tot de publieke sfeer? Zijn ze daarin gelijkwaardige participanten met andere burgers, hebben ze een aparte positie met andere verantwoordelijkheden, of horen ze er juist helemaal buiten te staan of er zelfs van afgeschermd te worden?

Doelen van deze leesclub zijn:

- Intellectueel leiderschap: individueel scherpere denkers en gesprekspartners worden over de verhouding tussen wetenschap en de publieke sfeer;
- Common ground: gezamenlijke taal en conceptuele toolbox creëren om gezamenlijk na te denken;
- Slow science: een ruimte creëren waarin we gezamenlijk en interdisciplinair kunnen praten en nadenken over problemen (bv. 'wetenschap vs. publieke sfeer') zonder een afgebakende output-verwachting vooraf.

The Real Homo Economicus

Voor het project 'The Real Homo Economicus' werden in 2023 groepsinterviews en een interdisciplinaire workshop georganiseerd waarin De Jonge Akademie met deelnemers reflecteerde op hoe de confrontatie met andere disciplines hun aannames beïnvloedt, de ogen opent en nieuwe vragen opwerpt. Het draaide hierbij om de vraag hoe het kan dat de verschillende disciplines die zich allemaal bezighouden met economisch handelen (gedragseconomie, financiële, politieke, institutionele, ecologische en feministische economie, economische antropologie) bouwen op uiteenlopende mensbeelden. Het feit dat de verschillende wetenschappen zulke uiteenlopende mensbeelden als uitgangspunt hebben, verklaart misschien ook het feit dat er nauwelijks interdisciplinaire uitwisselingen zijn tussen bijvoorbeeld antropologen en gedragseconomen of tussen mainstream- en heterodoxe economen. De resultaten hiervan dienen, naast de inhoud van een Engelstalige podcast die in 2025 verscheen, ook als onderwerp voor reflectie voor het tracé Inhoud en Interdisciplinariteit.

Cantate voor de ongewervelden/All the sea you cannot see

Het grootste deel van de twee tot drie miljoen beschreven diersoorten bestaat uit ongewervelden – dieren zonder botten: insecten, slakken, kwallen, krabben, sponzen, om een paar groepen te noemen. Toch heeft de mens, als gewervelde, een onbewuste voorkeur voor andere gewervelden, terwijl deze 'oncharismatische' soorten cruciaal zijn voor het functioneren van onze ecosystemen. In dit project ontmoeten een wetenschapper en een kunstenaar elkaar in een kunst-/wetenschap-samenwerking die uitmondt in een interdisciplinaire muziek-theatrale uitvoering. De voorstelling wordt een contemplatie over de klimaatcrisis, meer specifiek de positie van de ongewervelden in het grootste ecosysteem op aarde, de zee. De *Cantate voor de ongewervelden* wordt in 2028 uitgevoerd door de Nederlandse Bachvereniging.

Het geheugen van geur 2.0

Dit is een vervolg op het eerdere project 'Het geheugen van geur', waarin een zeventiende-eeuwse geur opnieuw werd gemaakt en verschillende disciplines de betekenis van zintuigelijke ervaringen onderzochten. Bovendien werd een verbinding met het verleden gelegd door vragen te stellen over de betekenis van zintuigelijke ervaringen in zowel het verleden als het heden door samenwerking met verschillende disciplines. In dit project worden nieuwe historische reconstructies van geurrecepten gemaakt waarbij de interdisciplinaire samenwerking verder wordt uitgediept.

5. TRACÉ INTERNATIONALISERING

Het tracé Internationalisering streeft ernaar de merites, kwaliteit en impact van wetenschap in internationaal opzicht te versterken. Daartoe worden er activiteiten rond twee centrale doelen georganiseerd. Het eerste doel is het versterken van de positie van jonge wetenschappers wereldwijd en het verbeteren van de diversiteit en duurzaamheid van wetenschap in het algemeen door aan te sluiten bij Europese en wereldwijde initiatieven. Dit kan zijn door het bevorderen van de vertegenwoordiging van jonge wetenschappers in wetenschappelijke adviesorganen, door bij te dragen aan het oplossen van wereldwijde problemen zoals de duurzaamheidsdoelen, de CO_2-uitstoot van de academie of wetenschappers in risicovolle situaties, door het uitwisselen van *best practices* en door samenwerking met buitenlandse jonge academies en het ontmoeten van leden van buitenlandse jonge academies.

Het tweede doel is het toewerken naar een Nederlandse academische gemeenschap die meer inclusief en aantrekkelijk is voor internationale wetenschappers. Activiteiten die hierbij horen zijn het tweetalig uitbrengen van vrijwel alle uitingen en documenten van De Jonge Akademie, het actueel houden van *A beginner's guide to Dutch academia,* het inventariseren van inclusie en gelijkwaardigheid op de universiteiten, en het versterken van de verbinding met het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

Ook in relatie tot het Europees wetenschapsbeleid wil De Jonge Akademie de stem van jonge onderzoekers laten horen. De Jonge Akademie maakt deel uit van het bestuur van de Young Academies Scientific Advice Structure (YASAS), die als gelijkwaardig partner participeert in het consortium Science Advice for Policy by European Academies (SAPEA), onderdeel van het Science Advice Mechanism (SAM) van de Europese Commissie. In 2025 werd Noel de Miranda verkozen tot president van YASAS.

Daarnaast werkt De Jonge Akademie samen met buitenlandse jonge academies en internationale organisaties op het gebied van wetenschap, zoals de Global Young Academy (GYA), de Young Academy of Europe (YAE), de European National Young Academies (ENYA), Neth-ER, de InterAcademy Partnership (IAP), de Europese Commissie en andere Europese organisaties.

Lidmaatschap en samenwerking met internationale organisaties:

- De Jonge Akademie bevordert internationale samenwerking in uitwisselingen met jonge academies en andere organisaties op Europees en mondiaal niveau.
- De voorzitter en de portefeuillehouder Internationalisering namen deel aan de

jaarlijkse European National Young Academies-bijeenkomsten. In 2025 was deze bijeenkomst in Bern, Zwitserland.

- De Jonge Akademie is lid van de Europese Young Academies Scientific Advice Structure (YASAS) dat als gelijkwaardig partner participeert in SAPEA, onderdeel van het Europese Science Advice Mechanism (SAM). Hiermee draagt De Jonge Akademie bij aan *science for policy*, het uitbrengen van (op wetenschappelijke kennis gebaseerde) adviezen aan de Europese Commissie.

Uitgelichte activiteiten in 2025 aansluitend bij het eerste doel

Gevluchte wetenschappers

Naar aanleiding van het door De Jonge Akademie in 2023 uitgebrachte rapport *Ondersteuning van gevluchte wetenschappers in Nederland. De faciliteiten, knelpunten en aanbevelingen voor de structurele ondersteuning van* at-risk scholars *in en vanuit Nederland* voeren leden regelmatig gesprekken met betrokken partijen, zoals de Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF en de NWO, over verbeteringen in het systeem. De Jonge Akademie bracht in 2025 een kritische reactie uit over het nieuwe Tulp Fonds. Hierin werden instellingen opgeroepen om bij het voordragen niet alleen te kijken naar wetenschappelijke excellentie, maar vooral te letten op het beschermen van wetenschappers die hun werk niet in veiligheid kunnen doen. Daarnaast zou het fonds gericht moeten zijn op jonge wetenschappers uit de breedte van de wetenschap. Hiervoor is afstemming tussen organisaties die een aanvraag kunnen doen essentieel.

Uitgelichte activiteiten in 2025 aansluitend bij het tweede doel

A beginner's guide to Dutch academia 2.0

De Jonge Akademie heeft in 2018 *A beginner's guide to Dutch academia* uitgebracht, een handboek met informatie over het wetenschappelijk systeem in Nederland. In 2022 verscheen een vernieuwde versie online. Met dit handboek wil De Jonge Akademie onderzoekers die nieuw binnenkomen in Nederland op weg helpen in het Nederlandse wetenschappelijke systeem en de bijbehorende werkcultuur. De gids wordt jaarlijks geactualiseerd.

Waarborgen van een internationale Nederlandse academie

Het internationale karakter van de Nederlandse academische wereld is recentelijk in gevaar gekomen doordat de waarde van internationale onderzoekers, docenten en studenten ter discussie is gesteld in het politieke en publieke debat. Dit onderwerp kwam met name aan de orde rondom het wetsvoorstel 'Internationalisering in balans' (WIB), dat bedoeld was om de zorgen aan te pakken over een overschot aan internationale studenten bij veel universiteiten en om de Nederlandse taal in het hoger onderwijs verder te verankeren. De Jonge Akademie benadrukt consequent het belang van internationalisering en de risico's die ingrepen kunnen vormen voor de kwaliteit van onderwijs en

onderzoek. We zullen blijven pleiten, in samenwerking met institutionele partners en met name universiteiten, voor het behoud van internationalisering als een fundamentele pijler van de Nederlandse academische wereld.

In 2025 bracht De Jonge Akademie een statement uit waarin we oproepen tot het blijven inzetten van internationalisering ter versterking van de Nederlandse samenleving. Dit statement werd gepubliceerd naar aanleiding van de UNL-plannen voor zelfregie, waarin werd voorgesteld om de Engelstalige opleidingen psychologie in Amsterdam, Utrecht, Rotterdam, Tilburg en Leiden te schrappen. De Jonge Akademie vindt deze plannen inefficiënt; daarnaast wordt een precedent geschapen dat aanzet tot meer schadelijke politieke invloed op universiteiten in de toekomst. In het statement roept De Jonge Akademie daarom UNL op om niet mee te gaan in het narratief van internationalisering als 'probleem'. Daarnaast bepleiten we dat het voorstel voor zelfregie de zaak juist verergert. De Jonge Akademie roept op tot het schrappen van de WIB en het voorstel tot zelfregie, en om tegelijkertijd de Nederlandse taal te bevorderen aan instellingen.

6. TRACÉ KUNST EN WETENSCHAP

Kunst en Wetenschap is sinds 2025 een tracé binnen De Jonge Akademie. Tegelijkertijd is het een gezamenlijk tracé van de Akademie van Kunsten en De Jonge Akademie. Wetenschappers en kunstenaars vinden elkaar hier. Zij richten zich op kunst- en wetenschapsprojecten waarin de gelijkwaardigheid van beide domeinen een cruciaal uitgangspunt is. Het tracé wil ook gezamenlijk kennis vergaren en werken aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen.

In samenwerking met de Akademie van Kunsten blijft De Jonge Akademie bijeenkomsten organiseren en worden regelmatig interdisciplinaire projecten opgestart. Het tracé zoekt naar een robuuste manier om een vervolg te geven aan evenementen zoals de Mingler Live-bijeenkomsten, waar kunstenaars en wetenschappers binnen en buiten de KNAW elkaar kunnen ontmoeten, kunst- en wetenschapsprojecten worden gepresenteerd en samenwerkingen worden gestimuleerd.

Kunst x Wetenschap x Samenleving

De samenwerking tussen kunsten en wetenschappen, in de context van fundamentele en toegepaste vraagstukken gerelateerd aan de samenleving, zorgt voor nieuwe perspectieven op kwesties als klimaat, ecologie, economie, digitale transities, eenzaamheid, kunstmatige intelligentie, vergrijzing en meer. De samenwerking tussen kunsten en wetenschappen vindt nu plaats op een kleinschalige en vaak versnipperde wijze, verspreid over veel verschillende initiatieven. Daardoor blijft het een som der delen in plaats van een vermenigvuldiging daarvan. Kunst x Wetenschap x Samenleving – KxWxS – wil daarin verandering brengen door zichtbaar te maken wat er gebeurt, systematisch te onderzoeken wat de betekenis ervan is en de rol ervan te versterken voor de samenleving. Leden van de werkgroep gaven in 2025 opvolging aan de basis die is gelegd tijdens de werkconferentie, door in gesprek te blijven met relevante partijen zoals het ministerie van OCW, fondsen en kunst- en wetenschapsfinanciers.

Ruimte voor verwondering

Niet zo lang geleden waren wetenschappers ‘alleskunners’. Geen beperking tot één vakgebied of niche, maar een interesse die disciplines oversteeg. De belichaming van deze universele nieuwsgierigheid nam vaak de vorm aan van een rariteitenkabinet, een *Wunderkammer*, waarin objecten uit de natuur, kunstvoorwerpen, technische apparatuur

en nog veel meer samen symbool stonden voor de hele wetenschap, voor alomvattende verwondering.

De Jonge Akademie wil dit gevoel van verwondering, van het vatten van de wetenschap in één ruimte, terugbrengen. In samenwerking met de Akademie van Kunsten willen we een compact rariteitenkabinet bouwen, waarin kunstenaars en wetenschappers samen diverse vormen van wetenschappelijk onderzoek vatten in objecten die uitnodigen tot verkenning van de wetenschap. Deze Wunderkammer willen we laten reizen langs bibliotheken in Nederland, zodat iedereen zich erover kan verwonderen.

7. TRACÉ ONDERWIJS

In 2025 is besloten om een onderwijstracé in te stellen. Hiermee wil De Jonge Akademie het belang van onderwijs voor de beoefening van goede wetenschap benadrukken. De blijvende nadruk aan Nederlandse universiteiten op onderzoek (o.a. voor wetenschappelijke loopbaanbeleid) staat haaks op het belang van een sterke verwevenheid tussen onderwijs en onderzoek. Daarnaast gaat de toegenomen competitie om onderzoeksmiddelen ten koste van onderwijs. Voor wetenschappers die succesvol zijn in het aanvragen van externe onderzoeksmiddelen neemt de onderzoekstaak juist toe, waardoor minder tijd overblijft voor het investeren in onderwijs.

In de afgelopen jaren zijn daarom een aantal projecten geïnitieerd die het expliciete doel hebben om bij te dragen aan het zichtbaar maken van het belang van onderwijs in de wetenschap. Dit tracé heeft als doel het stimuleren van en bijdragen aan goed onderwijs, alsook het belang te onderstrepen van goed en interdisciplinair onderwijs voor het beoefenen van wetenschap. Het tracé is net van start gegaan; in het komende jaar zal het verder worden uitgebreid.

Bij de les

De Nederlandse wetenschap kraakt onder de plannen voor grote bezuinigingen en het is niet ondenkbaar dat mensen hun universitaire baan gaan verliezen. Tegelijkertijd is er in het middelbaar- en basisonderwijs een groot tekort aan leraren en is de verbinding tussen scholen en universiteiten voor verbetering vatbaar. Bestaande initiatieven die de synergie tussen universiteiten en funderend onderwijs stimuleerden, zoals de Promotiebeurs voor leraren (NWO), werden in 2025 afgeschaft of afgeschaald. Hierdoor dreigt veel didactisch potentieel, energie en enthousiasme onbenut te blijven. In het project ‘Bij de les’ wil De Jonge Akademie door middel van een visiedocument mogelijkheden in kaart brengen om dit potentieel te mobiliseren en academici op een zinvolle manier te matchen aan de tekorten in het funderend onderwijs, waarbij academici naast hun kerntaken op de universiteit voor de klas komen in het basis- en middelbaar onderwijs.

Gecondoceerd

Met het project ‘Gecondoceerd’ wil De Jonge Akademie het ondermijnende effect van studentenevaluaties in het onderwijs inzichtelijk maken en de discussie starten over de manier waarop onderwijs wordt geëvalueerd op universiteiten. Uit onderzoek weten we

namelijk dat studentenenquêtes geen onderwijskwaliteit meten, maar wel overmatig negatieve effecten hebben, zoals verbaal geweld, een afrekencultuur en verstoorde didactische verhoudingen.

8. COMMISSIES

Er zijn twee permanente commissies binnen De Jonge Akademie:

De Jonge Akademie-projectbeurscommissie

De projectbeurzen van De Jonge Akademie maken het voor leden van De Jonge Akademie mogelijk om in onderlinge samenwerking plannen en ideeën uit te werken die passen binnen de doelstellingen van De Jonge Akademie (zie paragraaf 1.1). Plannen van leden van De Jonge Akademie waarbij één of meer van de doelen van De Jonge Akademie gerealiseerd worden, kunnen voor financiering in aanmerking komen. Het project of de activiteit hoeft niet voor alle leden van De Jonge Akademie relevant te zijn. De projectbeurscommissie van De Jonge Akademie is verantwoordelijk voor het toekennen van een beperkt aantal beurzen. In 2025 zijn er zoals gebruikelijk twee rondes gehouden. Zie in bijlage 3 een overzicht van de projecten waaraan een projectbeurs van De Jonge Akademie is toegekend.

Leden van de projectbeurscommissie in 2025 waren:

- Daphina Misiedjan (voorzitter van de commissie en bestuursverantwoordelijke)
- Tazuko van Berkel
- David Fernandez Rivas
- Lizzà Hendriks
- Jim Portegies

Selectiecommissie

De selectiecommissie van De Jonge Akademie bestaat uit vier leden, twee uit De Jonge Akademie en twee uit de KNAW. De selectiecommissie wordt technisch voorgezeten door de voorzitter van De Jonge Akademie. De selectiecommissie selecteert ieder jaar tien nieuwe leden voor De Jonge Akademie.

Voor de selectie van leden van lichting 2026 werden in totaal 82 (waarvan 79 unieke) kandidaten voorgedragen. Tijdens de eerste selectieronde vond puntentoekenning plaats op basis van de inhoud van de nominaties, waarbij rekening werd gehouden met de criteria zoals opgenomen in het *Reglement Selectie De Jonge Akademie*.

Op basis van deze beoordelingsronde zijn twintig kandidaten uitgenodigd voor een gesprek met de selectiecommissie, waarbij nader werd beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- Fascinatie en passie voor wetenschappelijk onderzoek en onderwijs;
- Actief willen zijn voor De Jonge Akademie en daarover interessante ideeën hebben;

- Enthousiasme voor onderwerpen als wetenschapsbeleid, wetenschap en samenleving, de verbinding tussen onderzoek en onderwijs, interdisciplinaire samenwerking of internationalisering.

Na de gesprekken zijn tien kandidaten geselecteerd om lid te worden. In bijlage 2 geven we een overzicht van de geselecteerde leden van De Jonge Akademie van lichting 2025 (die in 2024 werden geselecteerd).

Leden van de selectiecommissie in 2025:

- Bernet Elzinga, hoogleraar stressgerelateerde psychopathologie, Universiteit Leiden (lid KNAW)
- Asghar Seyed-Gohrab, hoogleraar Iraanse en Perzische Studies, Universiteit Utrecht (lid KNAW)
- Bas Borsje, universitair hoofddocent in kustwaterbouwkunde, Universiteit Twente (lid De Jonge Akademie)
- Vicky Kosta, universitair docent Europees recht, Universiteit Leiden (lid De Jonge Akademie)
- Technisch voorzitter van de selectiecommissie is de voorzitter van De Jonge Akademie, Eddie Brummelman

BIJLAGEN

Bijlage 1. Ledenoverzicht april 2025

Naam	Benoemingsdatum	Instituut	Vakgebied(en)
Marjolijn Bol	1-4-2021	Universiteit Utrecht	Kunstgeschiedenis en architectuurgeschiedenis
Shari Boodts	1-4-2021	Radboud Universiteit	Klassieke taal- en letterkunde, Middeleeuwen
Eddie Brummelman	1-4-2021	Universiteit van Amsterdam	Psychologie, pedagogiek
Sanli Faez	1-4-2021	Universiteit Utrecht	Meten, ontwikkeling van wetenschappelijke apparatuur, nanotechnologie
Carolien van Ham	1-4-2021	Radboud Universiteit	Politieke wetenschappen en bestuurskunde
Chiel van Heerwaarden	1-4-2021	Wageningen University & Research	Gassen, vloeistofdynamica, plasmafysica
Lizzà Hendriks	1-4-2021	Maastricht UMC+	Oncologie, longziekten
Jeroen Leijten	1-4-2021	Universiteit Twente	Nanotechnologie, biotechnologie, orthopedie, organen en orgaansystemen,
Cynthia Liem	1-4-2021	Technische Universiteit Delft	Boekwetenschappen, bibliotheek- en informatiewetenschappen, informatiesystemen, databases
Michel Vols	1-4-2021	Rijksuniversiteit Groningen	Internationaal recht, gemengde rechtsgebieden, staats- en bestuursrecht
Tazuko van Berkel	1-4-2022	Universiteit Leiden	Oudheid, klassieke taal- en letterkunde, wijsbegeerte
Irene Dedoussi	1-4-2022	Technische Universiteit Delft	Atmosfeerwetenschappen, milieustudies, energie
Caroline Gevaert	1-4-2022	Universiteit Twente	Kunstmatige intelligentie, expertsystemen
Lisa Herzog	1-4-2022	Rijksuniversiteit Groningen	Wijsbegeerte
Noel de Miranda	1-4-2022	Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC)	Kanker, immunologie, serologie
Jim Portegies	1-4-2022	Technische Universiteit Eindhoven	Kunstmatige intelligentie, expertsystemen, wiskunde
Else Starkenburg	1-4-2022	Rijksuniversiteit Groningen	Sterrenkunde, astrofysica
Pooyan Tamimi Arab	1-4-2022	Universiteit Utrecht	Kunst- en cultuurwetenschappen, culturele antropologie, godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen
Joeri Tijdink	1-4-2022	Amsterdam UMC, locatie AMC	Psychiatrie, medische psychologie
Fleur Zeldenrust	1-4-2022	Radboud Universiteit, Donders Institute	Bioinformatica, biomathematica, biomechanica, kunstmatige intelligentie
Bieke Cattoor	1-4-2023	TU Delft	Landschapsarchitectuur

Pieter Coppens	1-4-2023	Vrije Universiteit Amsterdam	Digital humanities, godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen
Scott Douglas	1-4-2023	Universiteit Utrecht	Bestuurskunde
Max van Duijn	1-4-2023	Universiteit Leiden	Kunstmatige intelligentie, expertsystemen, Digital humanities, Taal- en letterkunde
Kristina Ganzinger	1-4-2023	Universiteit van Amsterdam	Immunologie, serologie, biofysica, klinische fysica
Léonie de Jonge	1-4-2023	University of Tübingen	Politicologie
Rogier Kievit	1-4-2023	Radboud Universiteit Nijmegen	Psychologie
Vasiliki Kosta	1-4-2023	Universiteit Leiden	Internationaal recht
Ingrid Leijten	1-4-2023	Universiteit van Tilburg	Staats- en bestuursrecht
Daphina Misiedjan	1-4-2023	Erasmus Universiteit Rotterdam	Internationaal recht
Bas Borsje	1-4-2024	Universiteit Twente	Waterbouwkunde, ecologie
David Fernandez Rivas	1-4-2024	Universiteit Twente	Levenswetenschappen, natuurkunde, technische wetenschappen
Romy Gaillard	1-4-2024	Erasmus Medisch Centrum	Kindergeneeskunde
Valentijn Karemaker	1-4-2024	Universiteit Utrecht	Meetkunde, topologie, logica, verzamelingen- en getallenleer, algebra
Olya Kudina	1-4-2024	Technische Universiteit Delft	Filosofie en ethiek van techniek
Stéphanie van der Pas	1-4-2024	Vrije Universiteit Amsterdam	Kunstmatige intelligentie, expertsystemen
Saskia Peels	1-4-2024	Rijksuniversiteit Groningen	Oudheid, klassieke taal- en letterkunde
Ward Rauws	1-4-2024	Rijksuniversiteit Groningen	Planologie
Fenneke Sysling	1-4-2024	Universiteit Leiden	Moderne en contemporaine geschiedenis
Joris van der Voet	1-4-2024	Universiteit Leiden	Bestuurskunde
Max Birk	1-4-2025	TU Eindhoven	Computer graphics, Psychologie, Digital humanities
Jeroen Dera	1-4-2025	Radboud Universiteit	Geesteswetenschappen, Kunst en cultuur
Felix Hol	1-4-2025	Radboud UMC	Microbiologie, Infecties, parasitologie
Björn Hoops	1-4-2025	RUG	Burgerlijk (proces)recht
Eline van der Kruk	1-4-2025	TU Delft	Bioinformatica, biomathematica, biomechanica, Bewegingswetenschappen
Vanessa LaPointe	1-4-2025	UM	Geneeskunde
Esther Metting	1-4-2025	RUG/ UMCG	Kunstmatige intelligentie, expertsystemen, Geneeskunde
Petter Törnberg	1-4-2025	UvA	Kunstmatige intelligentie, expertsystemen
Lilly Verhagen	1-4-2025	Radboud UMC	Infecties, parasitologie, Geneeskunde, Immunologie, serologie
Mariëlle Wijermars	1-4-2025	Maastricht University	Internet Governance

Bijlage 2. Nieuwe leden 2025

Op 27 maart 2025 zijn de volgende personen als lid van De Jonge Akademie geïnstalleerd en met ingang van 1 april 2025 voor een periode van vijf jaar als lid benoemd:

- Max Birk (computerwetenschappen, TU Eindhoven)
- Jeroen Dera (Nederlandse letterkunde, Radboud Universiteit Nijmegen)
- Felix Hol (biofysica, vectorbiologie, Radboudumc)
- Björn Hoops (rechtsgeleerdheid, Rijksuniversiteit Groningen)
- Eline van der Kruk (biomechanica, TU Delft)
- Esther Metting (epidemiologie en psychologie, UMCG/ Rijksuniversiteit Groningen)
- Vanessa LaPointe (celbiologie, Maastricht University)
- Petter Törnberg (computationele sociale wetenschappen, Universiteit van Amsterdam)
- Lilly Verhagen (kindergeneeskunde, Radboudumc)
- Mariëlle Wijermars (politieke wetenschappen, Maastricht University)

Bij de selectie van nieuwe leden streeft De Jonge Akademie naar een evenwichtige vertegenwoordiging van universiteiten, disciplines, gender en andere relevante dimensies van diversiteit, en beheersing van de Nederlandse taal onder de leden.

Bijlage 3. Projectbeurzen 2025

In 2025 is aan de volgende projecten een projectbeurs van De Jonge Akademie toegekend:

Hoofdaanvrager	Titel project
Chiel van Heerwaarden	Bij de les
Rogier Kievit	Inzet verkiezingen DJA
Björn Hoops	A Gallery of Missed Opportunities
Joeri Tijdink	De Waarde van Wetenschap
Esther Metting	Wie blijft, wie vertrekt?

Bijlage 4. Deelname leden van De Jonge Akademie aan raden, adviescommissies, selectiecommissies, beoordelingscommissies en jury's van de KNAW en wetenschapscommissies van KNAW-instituten

Tabel 1. Deelname leden van De Jonge Akademie aan raden en adviescommissies van de KNAW in 2025

Raden	
Raad voor Medische Wetenschappen (RMW)	Hilde Verbeek, Joeri Tijdink, Lizzà Hendriks
Raad voor Natuur- en Technische Wetenschappen (RNTW)	Tim Baarslag, Caroline Gevaert
Sociaal-Wetenschappelijke Raad (SWR)	Carolien van Ham, Lotte Krabbenborg, Michel Vols

Adviescommissies	
Analysecommissie bekostigingssystematiek Nederlandse universiteiten	Caroline Gevaert
Contactgroep koloniaal verleden KNAW	Daphina Misiedjan
Commissie voor de Vrijheid van Wetenschapsbeoefening (CVW)	Ingrid Leijten, Vicky Kosta
Juridische borging van academische vrijheid	Ingrid Leijten, Vicky Kosta

Selectiecommissies	
Onderzoek koloniaal verleden KNAW	Karwan Fatah-Black

Tabel 2. Deelname leden van De Jonge Akademie aan jury's en commissies KNAW Wetenschapsfondsen in 2025

Jury's en Selectie-/beoordelings-/adviescommissies programma's KNAW Wetenschapsfondsen	
Faces of Science	Joeri Tijdink, Noel de Miranda
KNAW Onderwijsprijs	Fenneke Sysling, Ingrid Leijten, Jim Portegies, Joeri Tijdink, Pooyan Tamimi Arab, Caroline Gevaert, Lizzà Hendriks, Marjolijn Bol, Michel Vols
Lindau Ontmoetingsdagen met Nobelprijslaureaten	Liesbeth Janssen
KNAW Early Career Partnerships	Scott Douglas
KNAW Van Walree Fonds	Romy Gaillard
Fonds Staatsman Thorbecke	Carolien van Ham, Ingrid Leijten
KNAW Early Career Award	Bas Borsje, Esther Metting

Tabel 3. Deelname leden van De Jonge Akademie aan wetenschapscommissies/ adviesraden van KNAW-instituten in 2025

Wetenschapscommissie Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV)	Daphina Misiedjan
SEP-evaluatiecommissie Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences (NIAS)	Karwan Fatah-Black